

ב-ב גבי "יש נוחלין" נמי יש ליתן טעם למה פתח התנא לפרש תחילה את הרישא: כי מפרש עיקר נחלה ברישא.

אלא הכא — במשנתנו שהן הכנויים והן הידות הם איסורא דנפשיה — לפרוש כינויי ברישא, היות ופתח בהם התנא של המשנה! (1)

אלא היינו טעם שפירש התנא תחילה את הידות:

כי ידות הואיל ואתיין מדרשה חביבין ליה, נידות הואיל והם באים מדרשת הכתובים, לכן חביבים הם לו להקדימם, שהידות אינם כתובים בהדיא בתורה, והם נלמדים ממה שאמרה תורה: איש כי יפליא לנדור נזיר להזיר לה, ומכפל הלשון "נזיר להזיר" נלמד דין הידות כמבואר בנדירים ג א.

ומקשינן: ואם כן ליפתח נמי בחון ברישא [אם חביבים הם לו, יפתח בהם את המשנה]!?

ומשנינן: תנא כי מתחיל, מתחיל בעיקר

קרבן, התנא פותח את המשנה בעיקר דין קרבן, כלומר: בעיקר הנזירות הכתובה בתורה ואינה צריכה דרשה ולימוד מיוחד, דקבלת נזירות גמורה היא, אלא שאמר בלשון כינוי — ודרך התנא היא לשנות תחילה את הדברים הפשוטים והידועים. (2)

ומכל מקום לענין פירושי [לפרש מה הן ידות ומה הן כינויין], מפרש התנא את הידות ברישא, כי יש לו בהם חביבות מפני שהם באים מדרשה.

שנינו במשנה: האומר אהא הרי זה נזיר:

ומקשינן: והרי כשאמר "אהא" אין מדבריו הוכחה ברורה שכוונתו לנזירות, שהרי דילמא: אהא בתענית קאמר, ואם כן לא היה לו להיות נזיר, שהרי אין זה "יד מוכיח"!!

אמר שמואל: משנתנו עוסקת כגון שהיה נזיר עובר לפניו. (3)

לימא (4) האם אכן קסבר שמואל: ידיים שאינן מוכיחות בבירור שהכוונה היא

שאר המשניות איסורי דרבנן הם, ואם כן ודאי איסור זה עדיף! ומכח זה ביאר ביאור אחר בגמרא.

1. נתבאר על פי התוספות; ולפי זה משמע, שאם אין סיבה לפרש בתחילה את הסיפא, מן הראוי לפרש תחילה את הרישא; ואולם לשון הגמרא לעיל "אלא לעולם תני הכי ותני הכי", וכן ממה שהוצרכה הגמרא ליתן טעם גבי בהמה וגבי נחלה למה פתח התנא לפרש את הרישא משמע לא כן, וראה בהגהות הגאון רבי אלעזר משה.

2. ר"ן נדרים ב ב.

3. הקשו בשם הגר"ז: אם כן למה במי שאמר: "אהא נזיק", הוצרכה המשנה לדין כינויים, והרי כשאמר "אהא נזיק" אין זה פחות ממי שאמר "אהא" לבד והיה נזיר עובר לפניו שהוא מועיל מדין "יד"!!

ותירץ: היות ואמר "נזיק" אחר מילת "אהא", נמצא שבשעת אמירת "אהא" עדיין לא היתה כאן הוכחה ש"אהא נזיר", ולכן אינו נזיר.

4. א. ביארו התוספות ש"לימא" האמור כאן אינו ככלל הש"ס שמסיקה הגמרא לבסוף לא כן,